9. Algeo Jh. The origins and development of the English language. Wadsworth: Cengage learning, 2010. 347 p.

10. Deutschmann M.A (very) brief history of English. M.: Mid Sweden University, 2010. 18 p.

11. Dixon R. The rise and fall of languages. C.: Cambridge University Press, 1997. 169 p.

Полякова А.І.
старший викладач центру міжнародної освіти,
Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна

ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ У СУЧАСНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Тема гендеру у сьогочасному суспільстві є надзвичайно актуальною. Індикатором цього є хоча б виникнення такого терміну, як «феміністська лінгвістика».

Ця тема доволі широко освітлена у багатьох роботах з гендерної лінгвістики та психології, але крапку у цих дослідженнях поставлено ще не було.

Становлення та інтенсивний розвиток гендерних досліджень в лінгвістиці припадає на останні десятиліття XX століття, що пов’язано зі зміною наукової парадигми в гуманітарних науках під впливом постмодерністської філософії. Нове розуміння процесів категоризації, відмова від визнання об’єктивної істини, інтерес до суб’єктивного, до приватного життя людини, розвиток нових теорій особистості, зокрема теорії соціального конструктивізму, призвели до перегляду наукових принципів вивчення таких категорій, як етнічність, вік і стать які інтерпретувалися раніше як біологічно детерміновані. Цей підхід природньо стимулював вивчення лінгвістичних механізмів прояву гендеру в мові та комунікації. У цьому ж напрямку підштовхувала вчених і феміністська критика мови, яку ряд дослідників відносить до однієї зі складових постмодерністської філософії.

У мовознавстві Е. І. Горошко виділяє наступні три магістральних підходу у вивченні гендерного впливу на мовну організацію індивіду.

Перший підхід зводиться до трактування виключно соціальної природи мови жінок і чоловіків і націлений на виявлення тих семантичних відмінностей, які можна пояснити особливостями перерозподілу соціальної влади в суспільстві. При цьому мова визначається як якась функціональна похідна від основної мови, яка використовується в тих випадках, коли партнери по мови знаходяться на різних щаблях соціальної ієрархії.

Другий соціопсіхолінгвістичний підхід науково редукує «жіночу» і «чоловічу» мову до особливостей мовної поведінки жінки і чоловіка; для нього статистичні показники або визначення середніх параметрів мають основоположну значимість і складають каркас для побудови психолінгвістичних теорій чоловічого і жіночого типів поведінки.

Представники третього напрямку роблять упор на когнітивному аспекті відмінностей у мовній поведінці статей. Для них виявляється більш значущим не тільки визначення частотності відмінностей і оперування її показниками, а й створення цілісних лінгвістичних моделей когнітивних підстав мовних

У соціолінгвістики також зустрічається гіпотеза про більшу консервативність «жіночої» мови, проте її обгрунтованість викликає у ряду дослідників сумніви. Наприкінці 60 початку 70 років гендерні дослідження в мові отримали ще один найпотужніший імпульс завдяки так званому Новому жіночому руху в США та Німеччині, в результаті чого в мовознавстві виник своєрідний напрям, названий феміністської лінгвістикою. Головна мета феміністської лінгвістики складається у викритті патріархату – чоловічого домінування в суспільному і культурному житті [5, с. 23].

Основоположною в області теоретичної лінгвістики стала робота Р. Лакофф «Мова та місце жінки», в центрі уваги якої виявився розгляд загальних питань відображення соціального статусу жінки у мові. Р. Лакофф дійшла висновку, що в європейських мовах жінки відображені, як правило, негативно (фольклор – кращий тому доказ), вони «присутні частіше в ролі об’єкта, а не суб’єкта, а їх мовна поведінка характеризується більшою невпевненістю, ніж чоловіча, і в той час

гуманністю, орієнтованістю на співрозмовника, і тому менш агресивною» [7, с. 37]. На думку автора, все це є наслідком установленого в європейських суспільствах стереотипу жіночності, що розуміється як «м'якість», «поступливість», «покірність». Навпаки, жінки говорять і пишуть у чоловічому стилі, тобто вміють наполягати на обговоренні тієї теми, яка їх хвилює, в усному мовленні схильні перебивати співрозмовника, використовувати форми наказового способу, сприймалися як «неосвічені», а носії цих форм – як чоловікоподібні. Цю ситуацію Р. Лакофф назвала становищем «подвійної пов'язаності «жінок-носіїв мови [8, с. 53].

Виходячи з перерахованих вище феміністської лінгвістикою ознак андроцентризм мови, як найбільш характерна форма прояву цього феномена у французькій мові нам хотілося б виділити наступні:

1. Ототожнення понять «людина» і «чоловік». Незважаючи на те, що значення «жінка» формально включається в дефініцію поняття «людина», фактично воно виключається при вживанні цього слова в мові, тобто загальнолюдське поняття є маскулінної категорією. У багатьох мовах Європи вони позначаються одним словом: man – в англійській, homme – у французькій, Mann – у німецькій. У французькій мові обидва ці поняття позначаються одним словом – homme, і в уявленні більшості носіїв мови це слово пов'язується з чоловічою статтю. Цікаво, що до 1976 р. стаття французького словника давала дефініцію слова femme як compagne de l'homme, épouse, celle qui est ou a été mariée. І тільки у зв'язку з фемінно-соціальними змінами в суспільстві стаття змінює формулювання: 1) être humain de sexe feminin; 2) épouse; 3) celle qui est ou a été mariée. Значення ж слова homme залишається один раз визначеними і незмінними: 1) être mâle; 2) représentant de l'espèce.

2. Імена іменників жіночого роду є, як правило, похідними від чоловічих, а не навпаки (un maître – une maîtresse, un traducteur – une traductrice, un mâle– une fémale та ін.). Їх часто супроводжує негативна конотація (députée, experte, peintresse). Застосування чоловічого позначення до жінки припустимо і підвищує її статус і соціальний стан. У сучасному французькому суспільстві престижні професії magistrat, avocat, financier, docteur в рівній мірі відносяться як до чоловіків, так і до

жінок, але жіночого роду ці іменники не мають. У деяких випадках при номінації професії осіб жіночої статі у французькій мові до іменників чоловічого роду, що позначають рід занять, додається лексема femme: femme écrivain, femme docteur, femme savante. Це пов'язано з тим, що до XX століття поняття «жінка» і «учений», «жінка» і «письменник» виглядали несумісними.

3. Необхідно відзначити, що деякі «парні» лексичні одиниці, що позначають паралельні поняття, найчастіше виявляються нееквівалентними по емотивному, оціночному або експресивному сенсах. Наприклад, наступні іменники чоловічого роду, що мають нейтральне значення, в жіночому роді отримують негативне забарвлення:

чоловічий рід	жіночий рід
maître (пан, господар)	maîtresse (коханка)
fias (хлопець, тип)	fiasse (товста, вульгарна дівка)
courtisan(придворний)	courtisane (куртизанка)

4. Узгодження на синтаксичному рівні відбувається за формою граматичного роду відповідної частини мови або за рядом фонетичних правил, а не за реальною підлогою референта: Son émotion était très forte. (у відриві від контексту неможливо зрозуміти, хто відчуває цю емоцію: чоловік чи жінка). Ігнорування за жіночою статтю у французькій мові виявляє себе й у відсутності еквівалента особових приглагольних займенників – непрямих доповнень, які і в єдиному, і в множині мають однакову форму вираження: lui, leur. При вживанні цих займенників в складних часах не відбувається узгодження, що знову надає складність при визначенні статі при розумінні тексту: Je lui ai dit que Pierre s'y connaissait bien en matière du cinema, і часто фрази такого типу переводяться на російську мову чоловічим родом. Таким чином, в масі випадків жінки часто ігноруються французькою мовою, а фемінність і маскулінність виявляються різко розмежованими і протиставленими один одному як в якісному (негативна і позитивна оцінка), так і кількісному (домінування чоловічого як загальнолюдського) відношенні, що веде до утворення гендерних асиметрій.

Список використаних джерел:

1. Городникова М.Д. Гендерный фактор и распределение социальных ролей в современном обществе // Гендерный фактор в языке и коммуникации. – Иваново.: 1999. – С. 23-27.
2. Горошко Е.И. Особенности мужского и женского речевого поведения (психолингвистический анализ): Автореф. дис… канд. филол. Наук. / М., 1996. – 26 с.
3. Горошко Е.И. Проблемы изучения особенностей мужского и женского стиля речи // Человек говорящий: язык, познание, культура. – М. – Тверь, 1995. С. 25-36.
4. Горошко Е.И., Кирилина А.В. Гендерные исследования в лингвистике сегодня // Гендерные исследования. – Х., 1998. – № 2. – С. 234-241.
5. Кирилина А.В. «Мужественность» и «женственность» с точки зрения лингвиста // Женщина в российском обществе. – 1998. – № 2. – С. 21-27.
6. Ласкова М.В. Грамматическая категория рода в аспекте гендерной лингвистики: Дис … канд. филол.наук. – Ростов-на-Дону, 2001. – 302 с.
7. Пушкарева Н. Л. Гендерная лингвистика и исторические науки // Этнографическое обозрение. – 2001. – № 2. – С. 31-42.
8. Lakoff R. Language and women's Place // Language in Society, 1973. – № 2. – P. 45-79.

Pukaliak M.V.
Lecturer,
Lviv Polytechnic National University

IMPORTANCE OF IDIOMS IN MODERN ENGLISH

Idioms are characteristic of almost any language in the world and are frequently used on a daily basis. They are an important part of any language and culture, thus learning any language also includes learning idioms used in the target language. In the course of time, a need of classification of English idiomatic expressions has occurred in order to «control» extensive portions of the language and to practically incorporate them into English language teaching. Though idiomatic expressions still take up a rather remote part in any curriculum, and learners perceive them both as elusive lexical items and compulsory ones to pass English language examinations, they are strongly connected with everyday language. To generate a more positive learner